

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
DIREKTORAT ZA FINANČNI SISTEM
Sektor za finančni sistem

Župančičeva 3, p. p. 644 a, 1001 Ljubljana

T: 01 369 66 92
F: 01 369 66 99
E: gp.mf@gov.si
www.mf.gov.si

[naslov]

Številka: IPP: 007-6/2011

Datum: 6. 4. 2011

Zadeva: **Odgovori na pogosta vprašanja o uporabi Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih (Uradni list RS, št. 10/11; ZPreZP)**

Kazalo

1. Za katere vrste pogodb se uporablja ZPreZP?	3
2. Ali se ZPreZP uporablja za menjalne pogodbe?	3
3. Ali se ZPreZP uporablja za obroke bančnih kreditov, pogodb o finančnem najemu in zavarovalnih pogodb?	3
4. Uporaba ZPreZP pri gradbenih pogodbah	3
5. Uporaba zakona za razmerja z mednarodnim elementom	3
6. Ali ZPreZP velja tudi za podružnice tujih podjetij v Republiki Sloveniji oziroma za tuja podjetja, ki gospodarsko dejavnost opravljajo prek podružnic v Sloveniji?	4
7. Ali oziroma pod kakšnimi pogoji bi se lahko tuje podjetje (npr. iz Avstrije ali Italije) vključilo v obvezni večstranski in/ali prostovoljni pobot pri AJPES?	4
8. Ali se ZPreZP uporablja tudi za obveznosti fizičnih oseb?	4
9. Katere osebe so opredeljene kot »druge osebe javnega prava«?	4
10. Ali lahko društvo, ustanovljeno po Zakonu o društvih, nastopa v vlogi dolžnika v smislu ZPreZP?	5
11. Ali se ZPreZP uporablja za posle, sklenjene med javnimi organi?	6
12. Kaj zajema izraz »pogodbeni dogovor«?	6
13. Zakaj je očitno nepravilčen pogodbeni dogovor ničen?	6
14. Ali je sklenitev pisnega dogovora potrebna tudi v primeru, kadar daljši plačilni rok med strankama predstavlja ustaljeno poslovno prakso?	6
15. Katere osebe lahko vložijo tožbo na podlagi petega odstavka 4. člena?	6
16. Ali je zaradi očitno nepravilnega pogodbenega dogovora nična celotna pogodba?	7
17. Trenutek dostave blaga kot dejstvo, pomembno za začetek teka roka za plačilo ..	7
18. Kako naj se zavrne račun, da ga ne bo treba vložiti v večstranski pobot?	7
19. Ali je dolžnik v obvezni večstranski pobot dolžan prijaviti tudi dospelo neporavnano obveznost, ki jo prereka (je ne priznava), vendar upnik v zvezi z njo še ni sprožil spora pri pristojnem sodišču?	7
20. Ali se datum zapadlosti na izdanem računu lahko šteje kot dogovorjeni plačilni rok? 8	8
21. Ali je potrebno izdati račun v primeru, da je plačilni rok na računu npr. 8 ali 15 dni, zavrnuti?	8
22. Ali ZPreZP prepoveduje obročna plačila?	8

23.	Kaj se zgodi z obroki? Ali dajemo v pobot posamezen obrok ali celoten znesek računa?.....	8
24.	Ali ZPreZP prepoveduje uporabo blagovnih kreditov?.....	8
25.	Kaj pomeni prepoved določitve dneva izdaje računa?.....	8
26.	ZPreZP in skupni račun.....	9
27.	Kdaj in kako se ugotovi, da je datum prejema računa sporen (prva alineja drugega odstavka 7. člena ZPreZP)?.....	9
28.	Kaj pomeni, da je upnik upravičen do stroškov izterjave »brez opomina«?.....	9
29.	Ali določbe o obveznem večstranskem pobotu veljajo tudi za dolžnika, ki ima sklenjeno pogodbo o izvajanju prostovoljnega pobota in na tak način izpolnjuje obveznosti do svojih upnikov?.....	9
30.	Ali je potrebno v obvezni večstranski pobot prijaviti tudi denarne obveznosti do odvisnih in pridruženih družb?.....	9
31.	Ali je potrebno v obvezni večstranski pobot prijaviti tudi denarne obveznosti, vključene v verižne kompenzacije, ki še niso zaključene?.....	9
32.	Uporaba ZPreZP za pogodbe, ki so bile sklenjene pred uveljavitvijo ZPreZP.....	10
33.	Kakšni so točni roki za prijavo neplačane obveznosti v večstranski pobot?.....	10
34.	Kaj se zgodi, če je račun dan v pobot pred datumom zapadlosti?.....	10
35.	Ali lahko dolžnik kljub zamudi poravna obveznost, ki jo je prijavil pri upravljavcu?.....	10
36.	Kaj se zgodi, če obveznost ni pobotana v večstranskem pobotu?.....	10
37.	Kaj se zgodi, če je obveznost pobotana le delno?.....	11
38.	Odnos med ZPreZP ter Zakonom o izvršbi in zavarovanju (ZIZ).....	11
39.	Glede plačil podizvajalcem.....	11
40.	Razmerje med ZPreZP ter Zakonom o izvrševanju proračuna za leti 2010 in 2011 (ZIPRS1011).....	11
41.	Ali se ZPreZP uporablja tudi za obveznosti iz naslova neizplačanih plač?.....	12
42.	O veljavnosti 27. člena ZPreZP za nazaj.....	12
43.	Ali je AJPES že akreditiran za izvajanje večstranskih pobotov?.....	12
44.	Kdaj bo izveden prvi obvezni večstranski pobot?.....	12

1. Za katere vrste pogodb se uporablja ZPreZP?

Opredelitev iz 1. člena ZPreZP upošteva opredelitev iz drugega odstavka 1. člena Direktive 2011/7/EU o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (v nadaljnjem besedilu: direktiva 2011/7/EU), ki določa, da so trgovinski posli tisti posli, ki so sklenjeni med podjetji ali med podjetji in javnimi organi ter vodijo k dostavi blaga ali izvajanju storitev za plačilo. Ob upoštevanju navedene opredelitve, ki je tudi prenesena v 1. člen ZPreZP, bo imela večina pogodb, za katere velja ZPreZP, naravo kupoprodajne ali podjemne pogodbe. Toda namen direktive in ZPreZP ni omejiti uporabe določb direktive oziroma zakona le na kupoprodajne in podjemne pogodbe. ZPreZP se lahko, če gre za dostavo blaga ali izvedbo storitve za plačilo, uporablja tudi za gradbene pogodbe, prevozne pogodbe, zakupne pogodbe, mandatne pogodbe ...

2. Ali se ZPreZP uporablja za menjalne pogodbe?

Ne. ZPreZP se uporablja za pogodbe, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev, druga stranka pa izpolniti denarno obveznost. Če se blagovna obveznost poravna z blagovno obveznostjo oziroma storitev z storitvijo, se ZPreZP ne uporablja.

3. Ali se ZPreZP uporablja za obroke bančnih kreditov, pogodb o finančnem najemu in zavarovalnih pogodb?

ZPreZP se uporablja za pogodbe, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev, druga stranka pa izpolniti denarno obveznost. Namen ZPreZP je zajeti obveznosti, ki izhajajo iz trgovinskih pogodb, kot jih opredeljuje direktiva 2011/7/EU.

Ker pri bančnih kreditih, pogodbah o finančnem najemu in zavarovalnih pogodbah ne gre za posle s trgovinsko, temveč s finančno naravo, se ZPreZP ne uporablja za tovrstne pogodbe.

4. Uporaba ZPreZP pri gradbenih pogodbah

ZPreZP določa le, da je treba obveznost poravnati v 30 (oziroma 120) dneh po prejemu blaga ali izvedbe storitve. ZPreZP ne posega v pravila OZ, ki določajo, kdaj se blago šteje za dobavljeno oziroma storitev za opravljeno. Ker gre pri gradbeni pogodbi za podvrsto podjemne pogodbe, se za prevzem uporabljajo določbe, ki urejajo podjemno pogodbo (primerjaj 660. člen OZ). Iz drugega odstavka 633. člena OZ izhaja, da lahko naročnik iz utemeljenega razloga zavrne prevzem. Če je naročnik zavrnil prevzem, seveda ni prišlo do prejema blaga ali izvedbe storitve. To pomeni, da roki iz ZPreZP ne začnejo teči. Poudarjamo pa, da se ob upoštevanju 633. člena OZ šteje, da če dolжник na zahtevo upnika brez utemeljenega razloga opravljenega dela ne pregleda, da ga je prevzel.

5. Uporaba zakona za razmerja z mednarodnim elementom

ZPreZP bo v razmerjih z mednarodnim elementom veljal, če na njegovo uporabo napotuje Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku (Uradni list RS, št. 56/99 in 45/08; v nadaljnjem besedilu: [ZMZPP](#)).

ZMZPP v 19. členu določa, da se za vprašanja, ki so povezana s pogodbami, primarno uporabi pravo, ki sta ga stranki izbrali. Če stranki prava, ki naj se uporabi, nista izbrali,

se ob upoštevanju 20. člena ZMZPP uporabi pravo, s katerim je razmerje najtesneje povezano. Če posebne okoliščine primera ne napotujejo na drugo pravo, se šteje, da je najtesnejša zveza podana s pravom države, v kateri ima stranka, ki je zavezana opraviti za posamezno pogodbo značilno izpolnitev, stalno prebivališče oziroma sedež.

V terminologiji ZPreZP opravi značilno izpolnitev upnik denarne obveznosti, ki je npr. izdelal škatlo vijakov.

Imamo dve možnosti:

- Upnik (tisti, ki je izdelal škatlo vijakov) je slovenska družba. Dolžnik (kupec vijakov) je tujec. Ker je upnik tisti, ki mora opraviti značilno izpolnitev, se v tem razmerju uporabi slovensko pravo. Navedeno pomeni, da se za razmerje uporablja tudi ZPreZP.
- Upnik, torej tisti, ki je izdelal škatlo vijakov, je tujec. Ker je upnik tisti, ki je dolgoval značilno izpolnitev, se uporabi pravo države sedeža (ali bivališča) upnika. Za presojo pogodbenega razmerja se torej uporabi tuje pravo. Navedeno pomeni, da se za presojo pravnega razmerja in določitev dolžnosti slovenskega dolžnika ZPreZP ne uporablja.

6. Ali ZPreZP velja tudi za podružnice tujih podjetij v Republiki Sloveniji oziroma za tuja podjetja, ki gospodarsko dejavnost opravljajo prek podružnic v Sloveniji?

Nastopanje podružnice tujega podjetja v pravnem prometu ureja 679. člen Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – UPB3; v nadaljnjem besedilu: ZGD-1), ki določa, da podružnica nastopa v imenu in za račun tujega podjetja.

Z vidika varstva upnika ima sklenitev posla s podružnico enake učinke kot neposredna sklenitev posla z matičnim podjetjem. Pri odgovoru na vprašanje, ali ZPreZP velja za podružnice tujih podjetij, je treba upoštevati zgoraj navedeno razlago uporabe ZMZPP.

7. Ali oziroma pod kakšnimi pogoji bi se lahko tuje podjetje (npr. iz Avstrije ali Italije) vključilo v obvezni večstranski in/ali prostovoljni pobot pri AJPES?

Tuja podjetja se v sistem večstranskega pobota vključijo pod enakimi pogoji, ki že sicer veljajo za vključitev v sistem obveznega večstranskega pobota. Vanj se torej lahko vključijo, če izpolnijo pogoje iz ZPreZP. Za vključitev vanj morajo razpolagati s podatki iz prvega odstavka 17. člena ZPreZP. Pri vključitvi morajo spoštovati pravila upravljavca.

8. Ali se ZPreZP uporablja tudi za obveznosti fizičnih oseb?

V skladu z 2. členom ZPreZP se kot gospodarski subjekt obravnavajo tudi »druge fizične osebe, ki opravljajo pridobitno dejavnost«. Z navedenim so mišljeni zasebniki, torej fizične osebe, ki nimajo statusa podjetnika in kot poklic samostojno opravljajo neko dejavnost. To so npr. notar, zdravnik, odvetnik in podobno.

9. Katere osebe so opredeljene kot »druge osebe javnega prava«?

ZPreZP v tretjem odstavku 2. člena določa, da je druga oseba javnega prava vsaka oseba, ki:

- je ustanovljena za opravljanje dejavnosti, ki je v splošnem interesu in je industrijske ali poslovne narave,

- je pravna oseba in
- je v višini več kot 50 odstotkov financirana iz sredstev organov Republike Slovenije ali samoupravnih lokalnih skupnosti ali drugih oseb javnega prava ali ti organi opravljajo nadzor nad poslovanjem take osebe ali imajo upravljavski ali nadzorni odbor, katerega več kakor polovico članov imenujejo organi Republike Slovenije ali samoupravnih lokalnih skupnosti ali druge osebe javnega prava.

Iz besedila tretjega odstavka 2. člena ZPreZP izhaja, da je druga oseba javnega prava vsaka oseba, ki opravlja dejavnost, ki je v splošnem interesu in je industrijske ali poslovne narave. Navedeni pogoj je strožji od pogoja, ki je določen v direktivi 2011/7/EU. Navedeno je skladno s tretjim odstavkom 12. člena direktive 2011/7/EU, ki določa, da »države članice lahko uveljavijo določbe, ki so bolj ugodne za upnika kot določbe, potrebne za uskladitev s to direktivo«.

Pri pripravi ZPreZP je bil namen predlagatelja, da opredelitev drugih oseb javnega prava za potrebe uporabe ZPreZP zajame vse pravne osebe, ki jim lastništvo države ali lokalne skupnosti zagotavlja implicitno jamstvo za kritje dolgov in s tem lažji dostop do virov financiranja.

Presoja, ali se neka pravna oseba šteje za drugo osebo javnega prava, se opravi posamično za vsako pravno osebo, saj je to odvisno od lastnosti posamezne osebe. Ministrstvo za finance tako ne more objaviti seznama, ki bi zajel vse osebe, ki se za potrebe uporabe ZPreZP štejejo za druge osebe javnega prava.

Kot pomoč pri presoji, ali se neka oseba šteje za drugo osebo javnega prava za potrebe ZPreZP, Ministrstvo za finance poudarja, da se za drugo osebo javnega prava nedvomno štejejo vse osebe, za katere se uporablja Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 128/06 in spremembe; ZJN-2). V skladu z drugim odstavkom 3. člena ZJN-2 je opredelitev druge osebe javnega prava za potrebe ZJN-2 resda omejene na osebe, ki so ustanovljene za opravljanje dejavnosti, ki so v splošnem interesu in nimajo industrijske ali poslovne narave. Toda ker se ZPreZP uporablja za osebe, katerih dejavnost je industrijske ali poslovne narave, se v skladu z argumentom z večjega na manjše (*argumentum a maiori ad minus*) ZPreZP uporablja tudi za osebe, katerih dejavnost nima industrijske ali poslovne narave, saj pri njih netržno opravljanje dejavnosti zagotavlja večjo stalnost prihodka.

Ministrstvo za finance še dodaja, da besedilo 2. člena ZPreZP ni v nasprotju z uvodno izjavo št. 24 direktive 2011/7/EU. Ta uvodna izjava se namreč nanaša na četrti odstavek 4. člena direktive 2011/7/EU, v zvezi s katerim je državam članicam podeljena diskrecijska pravica glede njegovega prenosa v nacionalno zakonodajo. Pri pripravi ZPreZP je bilo sprejeto stališče, da v Republiki Sloveniji ne uporabimo te diskrecijske pravice, saj bi s tem diskriminirali med osebami, ki jih ZPreZP določa kot javne organe.

10. Ali lahko društvo, ustanovljeno po Zakonu o društvih, nastopa v vlogi dolžnika v smislu ZPreZP?

ZPreZP v opredelitvi gospodarskega subjekta v prvem odstavku 2. člena zajema tudi »druge pravne osebe, kadar v skladu s predpisom občasno ali ob svoji pretežni dejavnosti opravljajo pridobitno dejavnost, če gre za pogodbe, ki so v zvezi s tako pridobitno dejavnostjo«. Navedena določba zajema tudi društva in druge pravne

osebe, kadar te v skladu s področno zakonodajo (npr. Zakonom o društvih; Uradni list RS, št. 61/06 in 58/09) opravljajo pridobitno dejavnost.

Zgolj za ponazoritev, kdaj npr. društvo opravlja pridobitno dejavnost, bi lahko navedli prodajo hrane in pijače ali spominkov članom in nečlanom. Ko društvo kupi pijačo in hrano ali material za izdelavo spominkov, ki jih bo nato prodalo članom ali nečlanom, nastopi društvo kot dolžnik v smislu ZPreZP do dobavitelja teh surovin.

11. Ali se ZPreZP uporablja za posle, sklenjene med javnimi organi?

Iz 1. člena ZPreZP izhaja, da se ZPreZP uporablja za pogodbe, ki so sklenjene med:

- gospodarskimi subjekti ali
- gospodarskimi subjekti in javnimi organi.

Ob upoštevanju argumenta *a contrario* se ZPreZP ne uporablja za pravne posle, ki so sklenjeni med javnimi organi. Navedeno potrjuje tudi teleološka razlaga zakona, saj je bil namen zakona zagotoviti hitra oziroma pravočasna plačila gospodarskim subjektom in ne javnim organom.

12. Kaj zajema izraz »pogodbeni dogovor«?

Gre za vsak dogovor med strankama. Pojem pogodbeni dogovor je uporabljen, ker je pogodba lahko sklenjena tudi ustno. Če bi uporabili pojem »pogodbeno določilo«, bi ta pojem nakazoval, da mora biti pogodba sklenjena pisno.

13. Zakaj je očitno nepravilčen pogodbeni dogovor ničn?

7. člen direktive 2011/7/EU, ki ga prenaša 4. člen ZPreZP, določa, da je nepravilčen pogodbeni dogovor »unenforceable«. Direktiva 2011/7/EU torej omogoča tudi določitev blažje sankcije, kot je ničnost. ZPreZP je kot sankcijo določil ničnost, saj ničnost bolj kot druge milejše sankcije (npr. izpodbojnost) varuje upnika. Pravica upnika, da uveljavlja ničnost, namreč ni časovno omejena.

Če bi kot sankcijo določili npr. izpodbojnost, bi moral upnik tožbo vložiti v časovno omejenem obdobju (OZ določa subjektivni rok enega leta oz. objektivni rok treh let). Če bi se zgledovali po ureditvi čezmernega prikrajšanja, bi bil rok za zahtevo po razveljavitvi omejen na šest mesecev. Ker bi vsakršno časovno omejevanje pravice zahtevati razvezo pogodbe omejilo upnika, smo kot sankcijo določili ničnost.

14. Ali je sklenitev pisnega dogovora potrebna tudi v primeru, kadar daljši plačilni rok med strankama predstavlja ustaljeno poslovno prakso?

Pisni dogovor je potreben vedno, kadar je plačilni rok daljši od 60 dni.

15. Katere osebe lahko vložijo tožbo na podlagi petega odstavka 4. člena?

Prva alineja petega odstavka zajame interesna gospodarska združenja, druga alineja gospodarsko in obrtno zbornico, tretja pa nevladne organizacije.

Peti odstavek 4. člena sicer sledi petemu odstavku 7. člena direktive 2011/7/EU. Namen podelitve pooblastila za vložitev tožbe na ugotovitev ničnosti tudi osebam, ki nimajo neposrednega pravnega interesa, je, da se omogoči spor pred sodiščem, v

katerem se subjektu, ki ga potencialno nično pogodbeno določilo obremenjuje, ni treba razkriti. Če te določbe ne bi bilo, bi tretje osebe lahko vložile tožbo le na podlagi pooblastila neposredno prizadete osebe. Prizadeta oseba bi se bila tako primorana razkriti, kar bi lahko škodovalo njenemu nadaljnjemu poslovnemu razmerju s toženo stranko, še posebej, če bi prizadeta oseba tožbo izgubila.

16. Ali je zaradi očitno nepravičnega pogodbenega dogovora nična celotna pogodba?

Za presojo, ali je nična celotna pogodba ali le posamezen del, se uporabi 88. člen OZ, ki določa, da zaradi ničnosti kakšnega pogodbenega določila ni nična tudi sama pogodba, če lahko obstane brez ničnega določila in če to določilo ni bilo ne pogodbeni pogoj ne odločilen nagib, zaradi katerega je bila pogodba sklenjena.

17. Trenutek dostave blaga kot dejstvo, pomembno za začetek teka roka za plačilo

ZPreZP je kot relevantno navezno okoliščino za določitev dneva začetka teka roka za plačilo določil dan dobave blaga ali izvedbe storitev. Predlagatelj se je namreč želel izogniti podaljševanju plačilnih rokov z zahtevo dolžnika upniku, naj dolžnik še ne izda računa oziroma naj ga datira na neki datum v prihodnosti.

Same določbe 5. oziroma 6. člena so le zunanji okvir, v katerem morajo biti izvedena vsa plačila. Upnik in dolžnik se tako lahko dogovorita tudi za rok plačila, ki je 15 dni, šteto od izdaje računa. Če bi bil rok za plačilo določen kot 15 dni, šteto od izdaje računa, in tak rok ne bi bil daljši od 30 oziroma 120 dni, bi dolžnik prišel v zamudo s potekom 15-dnevnega roka. Če bi bil tako določen rok daljši od 30 oziroma 120 dni, bi bil tako določen pogodbeni rok ničen. Dolžnik bi v tem primeru prišel v zamudo s potekom 30-dnevnega roka iz 7. člena ZPreZP.

18. Kako naj se zavrne račun, da ga ne bo treba vložiti v večstranski pobot?

Relevantno dejstvo za ZPreZP ni sprejem/zavrnitev računa, temveč sprejem dostavljenega blaga oz. opravljene storitve. Vprašanje sprejema oziroma zavrnitve računa je pomembno le, če se šteje za sprejem ali zavrnitev blaga.

Če je dolžnik blago prevzel, se šteje, da je bilo blago dostavljeno. Tudi če ima tako blago napake, je bila storitev opravljena. Dolžnik jo mora plačati. Lahko pa uveljavlja jamčevalne zahtevke.

Če je napaka taka, da se blago ne more šteti za dobavljeno oziroma storitev za opravljeno, do dostave blaga oziroma izvedbe storitve ni prišlo. Dolžniku te obveznosti ni treba poravnati. Seveda pa lahko dobavitelj/izvajalec storitve sproži spor pred sodiščem, v katerem dokazuje, da je bila zavrnitev neupravičena.

Vprašanje ustreznosti zavrnitve računa je torej vezano na vprašanje, ali zavrnitev/sprejem računa pomeni zavrnitev oz. sprejem blaga ali storitve. Ustreznost njene zavrnitve pa je odvisna od narave napake.

19. Ali je dolžnik v obvezni večstranski pobot dolžan prijaviti tudi dospelu neporavnano obveznost, ki jo prereka (je ne priznava), vendar upnik v zvezi z njo še ni sprožil spora pri pristojnem sodišču?

V skladu s prejšnjim odgovorom, je dolžnik blago ali storitev bodisi sprejel, bodisi zavrnil. Če je blago sprejeto, mora dolžnik svojo obveznost plačati v skladu z določbami ZPreZP. Če dolžnik blaga, zaradi nepravilno izpolnjene pogodbene obveznosti upnika, ni sprejel, denarna obveznost upnika še ni nastala in je posledično seveda ni treba prijaviti obvezni večstranski pobot.

Če je dolžnik, v skladu s pravili obligacijskega prava, izpolnitev sprejel le delno, mora obveznost poravnati v sorazmernem delu.

20. Ali se datum zapadlosti na izdanem računu lahko šteje kot dogovorjeni plačilni rok?

Odgovor je odvisen od dogovora strank. Če sta se stranki tako dogovorili, se datum zapadlosti računa lahko šteje za dogovorjen plačilni rok.

Opozarjamo pa, da samo dejstvo, da je bil račun natisnjen, ne pomeni, da je bil rok dogovorjen v pisni obliki. Rok je dogovorjen v pisni obliki le, če nasprotna stranka s svojim podpisom potrdi strinjanje z rokom, ki je daljši od 60. dni.

21. Ali je potrebno izdati račun v primeru, da je plačilni rok na računu npr. 8 ali 15 dni, zavrnuti?

Ne. Račun je potrebno plačati. Poudarjamo pa, da začne rok za plačilo teči že od dneva dobave blaga ali izvedbe storitve in ne šele z dnem izstavitve računa.

22. Ali ZPreZP prepoveduje obročna plačila?

Ker ZPreZP niti ne določa izjem za obročno odplačevanje niti ga ne prepoveduje, je obročno odplačevanje v povezavi z ZPreZP mogoče, če je posamezen obrok plačila plačan v 30 (oziroma 120) dneh od izvedbe storitve ali dostave blaga, ki se z obročnim plačilom poravna.

23. Kaj se zgodi z obroki? Ali dajemo v pobot posamezen obrok ali celoten znesek računa?

V skladu s predhodnim odgovorom se v pobot vpisujejo posamezni zapadli obroki.

24. Ali ZPreZP prepoveduje uporabo blagovnih kreditov?

Ker ZPreZP niti ne določa izjem za blagovne kredite niti blagovnih kreditov ne prepoveduje, je blagovni kredit v povezavi z ZPreZP mogoč, če je posamezen obrok plačila plačan v 30 (oziroma 120) dneh od izvedbe storitve ali dostave blaga, ki se z obrokom kredita poravna.

25. Kaj pomeni prepoved določitve dneva izdaje računa?

Pri določbi 4. člena ZPreZP, da je nično pogodbeno določilo, s katerim bi bil določen dan izdaje računa, ne gre za prepoved določila v pogodbi, s katerim bi upnika zavezali k pravočasni izdaji računa. Z navedeno določbo se prenaša točka b tretjega odstavka 4. člena direktive 2011/7/EU. Namen določbe je le zagotoviti, da se račun izda v

odvisnosti od dostave blaga ali izvedbe storitve, do česar ne bi prišlo, če bi bil dan izdaje računa določen kot fiksni koledarski dan v pogodbi.

26. ZPreZP in skupni račun

Roki, določeni v 5., 6. in 7. členu ZPreZP, se štejejo od dneva izvedbe posamezne storitve oziroma posamezne dostave blaga. Če pa je blago dostavljeno ali storitev opravljena pred dogovorjenim rokom za dobavo, začne rok za plačilo teči od dogovorjenega roka za dobavo oziroma opravo storitve.

ZPreZP določa najdaljše plačilne roke, ne vsebuje pa določb, kdaj je treba izdati račun (tu je treba upoštevati davčno zakonodajo). V skladu z navedenim pod točko 3 se dogovor o izdaji skupnega računa ne šteje za dogovor, ki bi bil ničel v skladu z ZPreZP.

27. Kdaj in kako se ugotovi, da je datum prejema računa sporen (prva alineja drugega odstavka 7. člena ZPreZP)?

Če se stranki ne strinjata o dnevu prejema računa, je ta dan sporen.

28. Kaj pomeni, da je upnik upravičen do stroškov izterjave »brez opomina«?

11. člen ZPreZP upošteva 6. člen direktive 2011/7/EU, ki določa pravico do nadomestila stroškov izterjave v višini 40 evrov. Upnik ima pravico do navedenega zneska, ne da bi moral dokazovati, da mu je v tem znesku zaradi zamude dolžnika nastala škoda. Višina nadomestila je določena skladno z direktivo 2011/7/EU, pri čemer 40 evrov približno ustreza stroškom, ki bi jih ob upoštevanju odvetniške tarife upnik imel, če bi za pripravo obvestila o zamudi najel odvetnika.

Navedba, da je upnik upravičen do teh stroškov »brez opomina«, pove, da upnik pridobi upravičenje do povrnitve stroškov izterjave z nastopom dejstva zamude dolžnika.

29. Ali določbe o obveznem večstranskem pobotu veljajo tudi za dolžnika, ki ima sklenjeno pogodbo o izvajanju prostovoljnega pobota in na tak način izpolnjuje obveznosti do svojih upnikov?

Prijava v obvezni večstranski pobot je obvezna za vsako obveznost, v zvezi s katero je dolžnik v zamudi.

30. Ali je potrebno v obvezni večstranski pobot prijaviti tudi denarne obveznosti do odvisnih in pridruženih družb?

ZPreZP ne razlikuje med dolžniki, ki so odvisna / pridružena družba in tistimi, ki to niso.

31. Ali je potrebno v obvezni večstranski pobot prijaviti tudi denarne obveznosti, vključene v verižne kompenzacije, ki še niso zaključene?

Prijava v obvezni večstranski pobot je obvezna za vsako obveznost, v zvezi s katero je dolžnik v zamudi.

32. Uporaba ZPreZP za pogodbe, ki so bile sklenjene pred uveljavitvijo ZPreZP

Plačilni roki, ki so bili določeni v pogodbah, sklenjenih pred uveljavitvijo ZPreZP, ostanejo v veljavi, kot so bili dogovorjeni, tudi če so v nasprotju z določbami ZPreZP. ZPreZP ne vsebuje posebne določbe, ki bi določala, da se zakon ne uporablja za pogodbe, sklenjene pred njegovo uveljavitvijo, saj prepoved povratne veljave zakonov določa Ustava Republike Slovenije.

V zvezi s postopnimi dobavami velja, da če je o rokih za plačilo dogovorjeno v pogodbah, ki so bile sklenjene pred uveljavitvijo zakona, ti roki veljajo še naprej. Če o rokih ni bilo dogovorjeno (molče ali izrecno), se uporabljajo pravila ZPreZP.

33. Kakšni so točni roki za prijavo neplačane obveznosti v večstranski pobot?

Trenutek nastanka dolžnosti prijave obveznosti v obvezni večstranski pobot določata 16. in 18. člen ZPreZP. Dolžnik mora tako svojo obveznost prijaviti v prvi krog obveznega večstranskega pobota, ki sledi datumu nastanka zamude. Prijava se šteje za opravljeno, če je sprejeta v sistem v trenutku, ko upravljavec zapre vnos za posamezen krog pobota. To pomeni, da če upravljavec zapre posamezen krog pobota na dan, ki sledi dnevu nastanka zamude, mora dolžnik obveznost v večstranski pobot prijaviti ta dan. Če upravljavec zapre krog pobota 30. dan po nastanku zamude, mora dolžnik prijaviti obveznost v obvezni pobot 30. dan po nastanku zamude.

34. Kaj se zgodi, če je račun dan v pobot pred datumom zapadlosti?

V skladu z 12. členom ZPreZP je v pobot lahko dana tudi nedospela denarna obveznost, če se pogodbeni stranki o tem pisno dogovorita. Sicer pa velja, da lahko dolžnik že danes v skladu s 373. členom OZ predčasno izpolni denarno obveznost.

35. Ali lahko dolžnik kljub zamudi poravna obveznost, ki jo je prijavil pri upravljavcu?

Seveda. Namen zakona nikakor ni prepovedati dolžniku, da po nastopu zamude plača svoj dolg upniku. Namen zakona je le zagotoviti poplačilo obveznosti, s katerimi je dolžnik v zamudi.

Dolžnik lahko svojo obveznost izbriše iz sistema obveznega večstranskega pobota. To izhaja iz 14. člena ZPreZP, ki določa vsebino pravil sistemov večstranskega pobota. Če dolžnik svoje prijave morda ne bi izbrisal iz sistema obveznega večstranskega pobota, bi še vedno lahko zahteval vračilo preveč plačanega na podlagi pravil, ki urejajo neupravičeno obogatitev.

36. Kaj se zgodi, če obveznost ni pobotana v večstranskem pobotu?

Če obveznost ni pobotana, potem ni prenehala. Dolžnik jo mora poravnati na enega od načinov, ki v skladu z OZ pomenijo prenehanje obveznosti. Seveda lahko dolžnik svojo obveznost ponovno prijavi v večstranski pobot.

Poudarjamo, da če se obveznost ne pobota, dolžnik nima nikakršnih stroškov v zvezi z obveznim vpisom obveznosti v sistem večstranskega pobota.

37. Kaj se zgodi, če je obveznost pobotana le delno?

Potem obveznost preneha le v delu, ki je bil pobotan znotraj sistema obveznega večstranskega pobota. Dolžnik mora seveda še vedno plačati preostanek obveznosti. Upnik pa ima na razpolago vsa obstoječa pravna sredstva.

38. Odnos med ZPreZP ter Zakonom o izvršbi in zavarovanju (ZIZ)

ZPreZP ne prepoveduje, da bi se v sistem obveznega pobota vnašale obveznosti, glede katerih poteka izvršba. Zakon le določa, da dolžniku ni treba prijaviti take obveznosti v pobot.

Poplačilo obveznosti v sistemu obveznega pobota ima enako naravo kot poplačilo obveznosti z gotovino. Tek izvršilnega postopka tudi pred uveljavitvijo ZPreZP ni preprečeval, da dolžnik dolga ne bi poravnal prostovoljno. Ker tek izvršilnega postopka torej ni ovira za plačilo dolga z gotovino, tudi ni ovira za prenehanje obveznosti v sistemu večstranskega pobota. Če je obveznost, ki je predmet izvršilnega postopka, poravnana v sistemu večstranskega pobota, bo dolžnik vložil ugovor v skladu s 55. členom ZIZ, enako kot bi ga vložil, če bi obveznost poravnal prostovoljno.

Dolžnik obveznost sam vpiše v obvezni pobot (in tudi izbriše iz njega). Šteje se, da je bila obveznost v pobot vnesena, če je sprejeta v sistem v trenutku, ko upravljavec zapre vnos za posamezen krog pobota. Navedeni trenutek nastopi pred samo izvedbo pobota. Če bo dolžnik torej izvedel, da je zoper njega začeta izvršba, bo, če bo želel, ni pa to nujno, prijavo obveznosti sam izbrisal iz sistema.

Glede stroškov obveznega pobota opozarjamo, da dolžnik ne bo imel nikakršnih stroškov, če njegova obveznost v sistemu ne bo pobotana. Sam vnos obveznosti v sistem obveznega večstranskega pobota (in izbris) bo brezplačen.

39. Glede plačil podizvajalcem

Rok za plačilo teče od oprave storitve podizvajalca. Namen ZPreZP je namreč zagotoviti pravočasna plačila podizvajalcem.

40. Razmerje med ZPreZP ter Zakonom o izvrševanju proračuna za leti 2010 in 2011 (ZIPRS1011)

ZPreZP in ZIPRS1011 določata 30-dnevni rok plačila, razlikujeta pa se v določitvi trenutka začetka teka roka. ZPreZP kot navezno okoliščino določa trenutek izvedbe storitve ali dostave blaga, ZIPRS1011 pa dan prejema listine, ki je podlaga za izplačilo.

Pri določitvi trenutka začetka teka roka je treba uporabiti določbe ZIPRS1011, saj ZIPRS1011 v 22. členu določa, da so »ne glede na določbe drugih zakonov in predpisov plačilni roki neposrednih uporabnikov v breme proračuna predpisani s tem zakonom«. Specialnost ZIPRS1011 priznava tudi ZPreZP, saj v drugem odstavku 6. člena določa, da se domneva o trenutku začetka teka plačilnega roka uporablja le, če drug zakon ne določa drugače.

Ker enako določbo vsebuje tudi 23. člen Zakona o izvrševanju proračuna RS za leti 2011 in 2012 (ZIPRS1112), velja navedeno tudi pri uporabi določb ZIPRS1112.

41. Ali se ZPreZP uporablja tudi za obveznosti iz naslova neizplačanih plač?

ZPreZP se uporablja le za pogodbe, ki so sklenjene med gospodarskimi subjekti ali med gospodarskimi subjekti in javnimi organi, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev, druga stranka pa izpolniti denarno obveznost. ZPreZP se torej ne uporablja za obveznosti, ki izhajajo iz pogodbe o zaposlitvi, katere ena pogodbeni stranka je delavec (fizična oseba).

42. O veljavnosti 27. člena ZPreZP za nazaj

Člen določa, da pride dolžnik, ki še ni bil v zamudi, če je upnik iz pogodbe, ki je bila sklenjena pred uveljavitvijo tega zakona, že izpolnil svojo nasprotno obveznost in rok, do kdaj mora svojo obveznost izpolniti dolžnik, ni bil določen, v zamudo v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona.

Do primera, da dolžnik še ni v zamudi, če rok ni določen in če je upnik svojo obveznost že izpolnil, lahko pride le, če upnik dolžnika ni opomnil na njegovo izpolnitev. V tem primeru pride dolžnik ob upoštevanju 29. člena ZPreZP v zamudo v 30 dneh po uveljavitvi ZPreZP. Določba tako ne posega v pogodbeno razmerje za nazaj, določba le nadomesti opomin, ki bi ga upnik moral dati dolžniku, da bi ta prišel v zamudo.

43. Ali je AJPES že akreditiran za izvajanje večstranskih pobotov?

AJPES izvaja prostovoljni in obvezni večstranski pobot. Za izvajanje prostovoljnega pobota AJPES tako kot tudi drugi izvajalci ne potrebuje posebnega dovoljenja. Za izvajanje obveznega večstranskega pobota pa je AJPES pooblaščen na podlagi drugega odstavka 29. člena ZPreZP.

44. Kdaj bo izveden prvi obvezni večstranski pobot?

Prvi večstranski pobot bo izveden 15. 4. 2011. Več informacij najdete na: <http://www.ajpes.si/novice.asp?id=72>

Ljubljana, 6. april 2011